

Dr. sc. Tvrtko Jakovina

In memoriam:

Filip Potrebica (1933. - 2003.)

– najbolji povjesničar Požeštine

100

Profesor Filip Potrebica u mirovinu je otišao s prvim danom listopada 2003. godine. Uz zadnju kavu koju smo popili u kantini Filozofskog fakulteta na kojem je radio dvadeset godina, razgovarali smo o dva sintetska rada, teksta o povijesti grada Požege. Tijekom ljeta, unatoč bolesti, Potrebica je napisao dugački pregled povijesti Požege od njezinih početaka do 1945. godine. Bilo je dirljivo i zadivljujuće promatrati kako je nastajao posljednji Potrebičin tekst. Više smo puta o svemu razgovarali, nastojali uskladiti prijelaz na moj rad o poslijeratnoj povijesti grada. Bili su to naši posljednji telefonski razgovori. Još u rujnu je održavao ispite. Šesnaest dana po umirovljenju, Potrebica se priključio plejadi povjesničara iz Požeštine od kojih su najvažniji Josip Buturac, ili Ivan Švear, autor prve povijesti Hrvatske na narodnom jeziku.

Filip Potrebica bio je prije svega povjesničar Požeštine. U Požegi je završio osnovnu školu i Gimnaziju, istu onu na kojoj je, nakon završetka studija u Zagrebu, proveo pola radnog vijeka. Za razliku od tolikih budućih kolega, ali u tradiciji brojnih prethodnika koji su gradili slavu najstarije slavonske gimnazije, osim rada s đacima, Potrebica je znanstvenik. Nakon nastave o Napolenu i Cezaru, bavi se prije svega onim Požežanima koji su bili razlogom što je sićušni grad u središtu Slavonije u 19. stoljeću, bio nazivan »slavonskom Atenom«. Gimnazija, a jedno vrijeme i Akademija Posegana, fakultet na kojem se u 18. stoljeću studirala filozofija i teologija, bili su razlozi kulturnog i političkog uspona obrtničkog gradića koji je na književnoj i kulturnoj karti Hrvatske jedno od najvažnijih mjesta u 19. stoljeću. Potrebica i piše o svim tim fenomenima. U zasebnim je monografijama opisao Tri stoljeća Požeške gimnazije, Povijest knjižnica Požeške kotline, ali i Obrt u gradu Požegi. Doktorirao je na revolucionarnim događajima 1848./1949. u Požeštini. Kada je Požega postala biskupsko središte, napisao je knjigu o Katedrali sv. Terezije Avilske, čudesnom primjeru baroka u Hrvatskoj.

Od šezdesetih godina, Potrebica je pokretač brojnih lokalnih stručnih časopisa. Polovicom devedesetih pokrenuo je Zlatnu dolinu, znanstveno stručni godišnjak Požeštine. Požega je zahvaljujući tomu postala jedan od rijetkih manjih gradova koji su svake godine o svojoj povijesti, prirodoslovlju ili etnološkoj baštini dobivali

nove i originalne znanstvene prinose. Urednik je Biblioteke Posegane, u kojoj je posljednjih nekoliko godina tiskano desetak novih ili reprintiranih naslova o povijesti zapadne Slavonije. Potrebica je tako ne samo zadužio kraj u kojem je, i nakon što je poslom bio vezan za Zagreb, ostao njegov, već je i pokazao kako ne postoji lokalna povijest, već da je povijest i najograničenijeg dijela zemlje sastavni, često i važni dio opće povijesti. Zahvaljujući njegovim radovima možemo s većom sigurnosti pisati i razumijevati povijest Slavonije, a onda i Hrvatske. Mlađima je Potrebica najpoznatiji kao dugogodišnji autor udžbenika povijesti za osnovne i srednje škole. Dvadeset je godina predavao i metodiku nastave povijesti na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Bio je pročelnik odsjeka, redoviti profesor. Povremeno je predavao i na drugim sveučilištima.

Filip Potrebica najviše će nedostajati kolegama s kojima je radio, surađivao, svojim đacima i studentima, obitelji. Radovima koji su ostali iza njega još će ga dugo, dugo činiti našim prijateljem, kolegom i učiteljem.

PRO TEMP O R E

Č A S O P I S
S T U D E N A T A
P O V I J E S T I

IMPRESSUM

1

Uredništvo: Goran Miljan, Ivan Basić, Maja Crnjac, Tin Pongrac,
Naslovnica / Prijelom: Mario Topić, Jasmina Skočilić
Glavni urednik: Ivan Dujmić
Lektorirala: Maja Crnjac
Izdavač: ISHA Zagreb – Klub studenta povijesti
Izdanju časopisa financijski potpomogao Filozofski fakultet Sveučilišta u
Zagrebu
Rukopise primamo na web adresu: isha-zg@net.hr
Tiskano u 200 primjeraka
Tiskara: Zrinski, d. o. o.
ISSN: 1334 - 8302